

ГРАМАДА.

Въ старо време, когато сж заравяли нѣкой знатенъ човѣкъ, на гроба му натрупвали могила, която е служила като надгробенъ паметникъ. Такива могили-паметници има разхвърлени навредъ изъ отечеството ни и много отъ тѣхъ сж биле разравяни въ миналото за търсене на имане, а сега ги разкопава държавата или известни ученолюбиви дружества, за да дирятъ исторически и археологически паметници. Но има и другъ видъ могили, издигането на които се дължи на единъ стародавенъ обичай, да се наказватъ нѣкои злосторници. Такива могили се наричатъ *грамади*, а обредътъ който се извършва при това — проклятие. Въ старо време съ злодейцитѣ, народнитѣ измѣнници или изедници, разваленитѣ жени и пр., народътъ не се е церемонилъ, а ги е избивалъ съ камъни и на мѣстото на убийството имъ е продължавалъ да хвърля съ проклятие дълго време камъни, до като надъ гроба имъ се издигне цѣла грамада. Тоя обичай е продължавалъ да съществува, макаръ и въ рѣдки случаи, до самото ни освобождение отъ турцитѣ, срещу селски подпалвачи, изедници или развалени жени; но било поради това, че първитѣ мжно се откривали, било поради това, че властѣта е преследвала подобни саморазправи, то самитѣ виновници не сж били вече избивани съ камъни, а народътъ е турялъ на мѣсто тѣхъ нѣкой знакъ на кръстоплѣтъ и съ проклятие дълго време хвърлялъ камъни на това мѣсто, до като се натрупа грамадата. На тая тема е написана поемата на Ив. Вазова „Грамада“, а така сжщо и разказътъ на А. Страшимировъ „Анатема“.

КУРБАНЪ, ОБРОКЪ, СЛУЖБА.

Курбанътъ е остатъкъ отъ езически обичай, който се извършва днесъ съ голѣма християнска тържественостъ, по случай храмовъ нѣкой празникъ или съборъ. Целѣта на курбана е била, да се умилоствиятъ божествата, за да оказватъ помощъ, да даруватъ здраве на житѣтѣ, и да опрощаватъ грѣховетѣ на умрелитѣ. Днесъ той се прави на светиитѣ, за да бждатъ тѣ ходатаи за сжщото предъ Господа. За жертвоприношение на курбана се колятъ обикновено овни, които, заедно съ всичкитѣ